

Amando Ivančić: *SIMFONIJE I—V, VI—XI*.
(priredio Lovro Županović)

Autor niza »Spomenici hrvatske glazbene prošlosti« priredio je za VI. i VII. svezak simfonije Amanda Ivančića. VI. i VII. svezak sačinjavaju novu seriju kojoj je i novi izdavač: Društvo muzičkih radnika »Croatia concert«. Nova je u ova dva sveska, u odnosu na dosadašnje, i oprema: uvodna studija i svaka simfonija tiskane su kao zasebni svezak, što je vrlo prikladno s obzirom na izvodilačku praksu. VI. svesku naznačena je 1975., a VII. 1976., godina, a to drugim riječima označava hvalevrijedni kontinuitet autorova muzikološkog nastojanja, jer od 1970., uspijeva svake godine prirediti po jedan svezak podataka i glazbenih djela skladatelja iz hrvatske glazbene prošlosti.

A. Ivančić je poznat našoj javnosti osobito zaslugom A. Vidakovića koji je o njemu pisao (Muzička enciklopedija I, Zagreb, 1958, 722), odnosno za izvođenje priredio njegovu simfoniju u C-duru (izveo ju je Društveni orkestar Hrvatskog glazbenog zavoda pod ravnanjem I. Gjardova 1961., ali nikada nije bila objelodanjena). L. Županović je, osim toga, 1971., objelodanio Ivančićevu simfoniju u G-duru (Spomenici hrvatske glazbene prošlosti II, Zagreb, 1971, 67). Obadvije spomenute simfonije su snimljene na gramofonskoj ploči »Jugotona«.

Za daljnja istraživanja Ivančićeva života i glazbenog djela dali su povod autoru ovih svezaka podaci koje je za života sakupio A. Vidaković, odnosno činjenica da su mnoga Ivančićeva djela sačuvana. Sva dosadašnja nastojanja da se osvijetli porijeklo i životni put A. Ivančića ostala su, nažalost, bez značajnijih rezultata. Sve što se može reći jest: da je Ivančić hrvatskog porijekla, da je živio između otprilike 1730., i 1790., da je bio svećenik (možda redovnik pavlin, isusovac) te da je djelovao u Grazu (možda i u Mađarskoj, Čehoslovačkoj).

Bogati skladateljski opus A. Ivančića sačuvan je u knjižnicama i arhivima različitih gradova i samostana. Pisao je duhovnu (desetak misa, motete, litanije, 6 oratorija, kantatu »*Gemitus crucifixi Jesu Nasareni*«) i svjetovnu glazbu (17 simfonija, 9 divertimenta, 7 trisonata, 3 trija). Iz cjelovitog Ivančićevog glazbenog opusa, autor je za ova dva sveska Spomenika. . priredio 11 simfonija. Moguće je da još koji svezak bude posvećen djelima A. Ivančića, jer autor napominje da se »za sada« posvetio samo simfonijama, odnosno (u jednoj bilješci) da je već pripremio za javno izvođenje ulomak iz djela »*Oratorium Xaverianum*«.

Muzikološki pristup simfonijama A. Ivančića jednak je dosadašnjoj autorovoj praksi. Transkripcija je i u ovim svescima tako obavljena da je svaki autorov zahvat stavljen u ugrate zgrade. U uvodnoj studiji su doneseni svi poznati podaci o skladatelju i njegovim djelima sa osvrtnom na to koliko su znanstveno pouzdani. Sve simfonije (osim 10. koja je objelodanjena u transkripciji A. Vidakovića) transkribirao je i redigirao autor ovih svezaka. Bile su potrebne, osim toga, nadopune nekih dionica (u 1. simfoniji dionica orgulja, u 4 simfoniji dionica clarina) i to je autor uspješno

izradio te tako omogućio njihovo cjelovito izvođenje. Svaka od partitura obogaćena je fotokopijama notnih predložaka iz kojih je autor napravio transkripciju (naslova strana odgovarajuće simfonije na drugoj, a slika notnog pisma na trećoj stranici korica), tako da je u ovim svescima uz praktičnu vrlo uspješa i estetska strana.

U odnosu na ono što se je do sada znalo o Ivančiću i njegovu glazbenom djelu, ova dva sveska pružaju daleko potpuniju sliku o njemu kao skladatelju. Njegove će simfonije sigurno postati neizostavni dio koncertnog repertoara. Zaključci, pak, koji upućuju na pretpostavku da je Ivančić bio glazbeni praktičar i da je skladao za ondašnje crkvene potrebe, na svojevrsan način čine suvremenima njegove simfonije i danas.

One se kao glazbeno vrijedna i osim toga praktično, tj. jednostavno napisana djela kroz redoviti rast glazbenog života u crkvama neophodno nameću i našem vremenu, i odgovorit će nakani s kojom su, pretpostaviti je, i napisane.

Izak Spralja

Ferdo Livadić: *NOTTURNO ZA KLAVIR SOLO*.
(priredio Jurica Murai)

F. Livadić (1799.—1879.) poznati je skladatelj ilirskog pokreta. Skladao je glazbu na duhovni i dramski tekst, no najpoznatija su mu djela s područja solo-pjesme i skladbe za glasovir. S ta dva područja glazbe predstavljen je i u Antologiji hrvatske glazbe (izdanje Nakladnog zavoda Matice hrvatske, Zagreb, 1973). *Notturmo* za klavir solo jedno je od Livadićevih djela koje je za spomenutu Antologiju snimljeno u izvrsnoj interpretaciji J. Murajia, redaktora ovog djela. Izdanje je namijenjeno praktičnoj upotrebi. U predgovoru su doneseni potrebni podaci o skladatelju, djelu i muzikološkom postupku. Redaktor je djelo posvetio uspomeni velikog umjetnika S. Stančića, prvog izviđaoca ovog djela. Izdavač je Hrvatski glazbeni zavod (HGZ — 51).

U Livadićevu skladateljskom opusu *Notturmo* zaslužuje posebnu pažnju. Ovo djelo, puno poetskog nadahnuća mladog Livadića (skladano 1822.), spada u najranije poznate skladbe romantičkog smjera u povijesti hrvatske glazbe, a vjerojatno i južnih Slavena uopće.

Sam naslov *Notturmo* bio je već poznat u evropskoj literaturi za glasovir, međutim Livadić je ovo djelo napisao bez neposrednog uzora, budući da je Chopin prvi notturno napisao tek 1827., odnosno, u doba kad je Livadićev notturno nastao, Chopin je još nepoznat evropskoj javnosti. Ipak više od povijesnih podataka, Livadićev *Notturmo* za klavir solo osvaja neposrednošću umjetničkog izričaja kojemu je izvrstan i tumač i redaktor najbolja preporuka.

I. S.

SKLADBE STARIH HRVATSKIH MAJSTORA 18. stoljeća iz Dubrovnika i Krka (priredio Ladislav Šaban)

Vrlo zanimljiv izbor skladbi za glasovir na koristan je način priredio pod gornjim naslovom L. Šaban, profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (izdanje Hrvatskog glazbenog zavoda, HGZ-50, Zagreb, 1975.). Zanimljiv je izbor zato što se radi o dosad nepoznatim skladbama starih majstora (porijeklom ili životom povezanih uz Dubrovnik i Krk) koje je tako redigirao prof. Šaban da mogu korisno poslužiti kao školska literatura. U tom smislu ovo je djelo jedinstveno obogaćenje naše glazbene literature. Sva muzikološka i pedagoška razjašnjenja, isto tako i podaci o skladateljima i njihovim djelima, nalaze se u predgovoru. Sam izbor skladbi sačinjavaju slijedeća djela: *Sonata i 4 studije* L. A. Sorkočevića — *Sorgo, Sonata za čembalo* nepoznatog skladatelja 18. stoljeća iz grada Krka, *Fantazija u obliku ronda* I. M. Jarnovića i *Varijacije* T. Restija.

»*Sinfonia terza* di Signor Luca Antonio Sorgo il 14 Decembre 1754« priređena je u ovom izdanju kao sonata, jer ima oznake skladbe pisane za solo instrument (osobito u kadencama). »Lezioni di Contrapunto date del Signor Giuseppe Antonio Valenti Maestro di Capella al Signor Antonio di Sorgo 1754. Libro primo«, zapravo je bilježnica (kajdanka) u kojoj iza strogo školskih kontrapunktskih vježbi slijede mali skladateljski radovi, pa su zato 4 izabrane skladbe, nazvane Studije. »*Sonata per Cembalo*« skladba je nepoznatog skladatelja 18. stoljeća napisana, doduše u duhu Scarlattijevih jednostavačnih sonata iz ranijeg doba njegova stvaralaštva, no ne nalazi se u popisu njegovih djela, pa je moguće da potječe i sa domaćeg tla, Krka. »*Fantasia in Rondo per Cembalo o Piano-Forte* Del Signor Jarnovick« stilski pripada ranijoj klasi, a čini se da je jedino djelo namijenjeno glasoviru I. M. Jarnovića, poznatog majstora violine i skladatelja. *Varijacije u C-duru* učitelja glazbe i skladatelja Tome Restija, koji je porijeklom iz južne Italije, pripadaju figurativnom tipu varijacija klasične jednostavnosti.

Uvijek svjež ugođaj glazbenih djela starih majstora znalački pripremljenih da mogu poslužiti i kao vježbe za glasovir, omogućit će izvodiocima da spoje korisno s ugodnim i bogate repertoar djelima domaćih majstora. Preporučamo!

I. Š.

Dr. Ferdinand Haberl: DAS KYRIALE ROMANUM — liturgische und musikalische Aspekte.

U svibnju ove godine u Bonnu u Njemačkoj izašla je knjiga DAS KYRIALE ROMANUM-liturgische und musikalische Aspekte Ferdinanda Haberla. Izdalo ju je Cecilijansko društvo za zemlje njemačkog jezika kao svoju desetu knjigu.

Pisac knjige dr. Ferdinand Haberl vršio je dužnost regensa Instituta za crkvenu glazbu u Regensburgu više od 30 godina. Od 1970. on je »preside« na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu gdje i predaje estetiku i forme gregorijanskog korala te muzikologiju i polifonu transkripciju. S područja muzikologije objavio je mnogo radova te pripremio kritička i praktična izdanja više djela polifoničara rimske i flamske škole. Novom svojom knjigom Das Kyriale Romanum htio je popuniti jednu prazninu koja se je živo osjećala na području o kojem knjiga radi. Odlična Ferrettijeva ESTETICA GREGORIANA, čiji je drugi dio ugledao svjetlo tek nakon tridesetak godina, ustvari je nedovršeni traktat iz gregorijanskih forma i estetike. Moglo bi se reći da Haberlovo djelo s Ferrettijevom Esteticom čini cjelinu. Ferretti je u svojoj Estetici obradio forme misnog propria (»promjenljivih djelova«) i brevijara, no, ordinarium je nedostajao. Haberl je obradio ordinarium s liturgijskog i glazbenog aspekta. Kako je Ferrettijeva Estetica znanstveni traktat i u isto vrijeme udžbenik, to isto želi biti i Haberlov Das Kyriale Romanum.

Knjiga ima najprije predgovor u kojem pisac govori zašto izlazi s ovom knjigom o gregorijanskom koralu sada kada on više nema kao nekad toliku praktičnu vrijednost u obnovljenoj liturgiji, i onda govori o samom načinu obrade materije u knjizi.

Pisac čitatelje upoznaje sa *Kyriale Romanum* najprije kao knjigom ukratko kroz povijest do II. vatikanskog i onda opširnije o novom Kyrialu. Slijedi *Kyrie eleison* kao misni dio i kao glazbena forma, i to tako da o svakom *Kyrie eleison* iz Liber usualisa ponešto kaže pod glazbenim vidom. Slijedi tako o svim *Gloria, Sanctus* i *Agnus Dei*, onda o *Ite missa est*, o svim melodijama *Creda, Asperges me* i *Vidi aquam*. Zatim prati sve misne djelove ordinarija kako ih donosi novi Missale Romanum (pokornički dio, služba riječi...). Pod konac knjige doneseni su naslovi do sada poznatih tropa, registar osoba i registar mjesta.

Knjiga je popraćena svim znanstvenim aparatom, možda malo i previše, što joj donekle umanjuje praktičnu udžbeničku vrijednost. Od Ferrettijeve Estetike do Haberlova Das Kyriale prošlo je tridesetak godina. Gregorianisti su međuvremeno radili i mnogo toga objavili. Haberl je u prvom redu muzikolog, a onda gregorijanist. U novoj knjizi to se primjećuje.

Prevesti Das Kyriale Romanum na hrvatski potpuno, možda za naše prilike ne bi odgovaralo, ali iz nje ga napraviti sažetak našlo bi svoje opravdanje. Tko god se temeljitije bavi i zanima za gregorijanski korale, ova mu knjiga ne bi smjela promaknuti.

Petar Zdravko Blaić